

Herbert Tingsten:

MALTAS FRAMTID

"Det lilla Malta kan i dagens läge ses som en extrem, idealtypisk illustration till ett dilemma som präglar världen: de fattiga staternas krav på de rika, understruket genom det hot som motsättningen mellan väst och öst gör effektiv", skriver Herbert Tingsten i denna artikel, varmed han avslutar sin serie om den brittiska fästningsön.

Malta's nyutnämnda premiärminister, Borg Olivier.

VALET 17-19 februari, med 90 procent deltagande, resulterade i en klar seger för de borgerliga, särskilt för nationalistpartiet, vars ledare, Borg Olivier, utnämns till premiärminister. Av den nye regeringschefen väntas ingen brysk aktivitet; han är känd för klokhet och försiktighet, en oföretagsamhet garnerad av skepsis. Labour, med omkring en tredjedel av mandat, hävdade sig mer än dess motståndare mot den katolska kyrkans och de katolska organisationernas intensiva propagerande. Om det inte går bättre för Malta, vinner Mintoff vid nästa val, den oroliga tanken uttrycks av många representanter för det nu segrande, katolska, mot England och Västern orienterade borgerliga blocket.

Men hur skall det bli bättre för Malta? Kanske kan den aktuella arbetslösheten, på omkring 10 procent av arbetskraften, bemästras, men frågan är hur Malta på lång sikt skall nå ekonomisk trygghet och stabilitet. Dagen efter valet publicerades en utredning rörande det brittiska försvaret, som gick ut på bland annat en reduktion av insatserna och de militära styrkorna på Malta. Det är alltså att vänta att de summor som investeras i Malta som brittisk fästning ytterligare förminskas. Därmed understryks det maltesiska dilemma: hur skall ön, som blivit folkrik och välmående, klara sig själv för framtiden, hur skall den reda sig utan de tillskott av olika slag som för närvarande ger större delen av befolkningen möjlighet att försörja sig? Alla är ense om att en sådan väldig saneringspolitik tar lång tid, att investeringar från utlandet av oerhörda mått är nödvändiga för att den skall lyckas och att under alla förhållanden utsikterna till framgång är problematiska. Vad som krävs är man någorlunda enig om, hur medlen skall uppträffas är den stora stridsfrågan.

För att ge en föreställning om de praktiska planerna tar jag upp huvudpunkterna i nationalistpartiets ekonomiska program. Maltas ekonomi måste omställas och differentieras, man måste komma bort från fästningsekonomin. Hamnarna skall utbyggas, nya exportindustrier skapas, jordbruket

Ryssland osv är i jämförelse med detta krav obetydliga.

Hur skall man få pengarna? det är den stora frågan. Nationalisterna och de andra borgerliga partierna är i sitt sökande efter hjälp ideologiskt bundna. Partiet väddar till "väststaterna, de demokratiska länderna och de internationella organisationerna, inom vilka Amerika är den största bidragsgivaren". Särskilt går förhoppningarna till en ekonomisk och helst även politisk europeisk sammanslutning. Om Västeuropa blir en enhet, blir de investeringsar Malta behöver för den stora rekonstruktionen inte så påtagliga och tyngande, det är en tanke som ständigt dras fram av de borgerliga politikerna vid min fråga hur man kan hoppas på så kolossala subsidier. Ingenstades lär drömmen om ett enat Europa i högre grad tjäna som medel att övervinna dagens hårda verklighet.

Labour går på en annan linje. Malta skall vara neutralt, inte binda sig, spela ut den ena staten mot den andra genom en politik som efter behag kan kallas utpressning eller skicklig taktik — och som är de underutvecklades chans i en ond värld —, driva upp sitt pris, begagna sig av rivaliteten mellan makterna och deras ovilja mot att se Malta i ett annat läger och framför allt utnyttja motsättningen mellan väst och öst. Maltas frälsning, skriver Mintoff, kan blott komma genom dess "neutralisering som en fri hamn med friheten garanterad av FN:s säkerhetsråd". I så fall skulle Malta "snabbt utvecklas till ett litet Schweiz i hjärtat av Medelhavet — ett himmelrike av lugn och ro för trötta turister". "Att ändra Malta från en dödens arsenal till en oas av koexistens, liv och välbefinnande kräver en kapitalinvestering på 100 miljoner pund." Den illusionistiska tonen i denna deklaration döljer inte den taktiska linjen som dras upp: politisk och ekonomisk frigörelse genom begagnande av öns läge till en allsidig förhandlingspolitik utan ideologiska skrupler. Hotet om att gå till en annan bidragsgivare skall driva subsidierna i höjden.

Det lilla Malta kan alltså i dagens läge ses som en extrem, idealtypisk illustration till ett dilemma som präglar världen: de fattiga staternas krav på de rika, understruket genom det hot som motsättningen mellan väst och öst gör effektivt. Maltas situation ger relief åt det dilemma: ön är liten i förhållande till sina fordringar, dess läge underlättar taktiken, den begär inte en räddning ur elände, utan bevarande av en någorlunda hög standard; ideologiskt tillhör Malta Västerlandet, och det är blott den ekonomiska faran som kan driva det åt annat håll. Det är svårt att skönja en

varaktig lösning, det ligger nära till hands att frukta konflikter och kriser som skall slå sönder den gamla fästningsöynen.
HERBERT TINGSTEN